Raadsvoorstel

Commissievergadering	**:**	
Titel	:	Risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders
Onderwerp	:	Risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders
Portefeuillehouder/Teamleider	:	Presidium
Extern zaak ID (zaakcode)	:	

Datum collegevergadering

Voorgesteld besluit

1. Kandidaat wethouders voorafgaand aan de openbare voordracht te onderwerpen aan een diepgaande risicoanalyse integriteit.
2. Bij de risicoanalyse van de kandidaat wethouders alle vier onderdelen zoals aangegeven in de Handleiding Basisscan Integriteit, in de analyse te betrekken teneinde alle relevante aspecten aan bod te laten komen.
3. De voorzitter van de raad te mandateren om toe te zien op de uitvoering van de risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders en om voor de uitvoering van de risicoanalyse een extern adviesbureau in te schakelen.
4. Deze voorgaande besluiten op te nemen in de eerstvolgende herziening van het Reglement van Orde voor de vergadering en andere werkzaamheden van de Raad van de gemeente Ooststellingwerf.

Openbaar

Ja, passief via openbaar verslag

Inleiding

Daags na de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022 zijn de zittende wethouders demissionair en zullen zij in afwachting van de installatie van een nieuw college van burgemeester en wethouders de noodzakelijke taken blijven vervullen. Alvorens tot de installatie van nieuwe wethouders te kunnen overgaan kan er in aansluiting op de inhoudelijke besprekingen tussen de in de gemeenteraad gekozen partijen en de (in eerste instantie vertrouwelijke) voordracht van kandidaat wethouders een risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders plaatsvinden. In dit voorstel wordt de procedure beschreven en ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

In 2018 is vóór de benoeming een benoemingstoets (toetsing van de kandidatuur aan de relevante formele wettelijke vereisten) afgenomen bij de kandidaat wethouders door een extern adviesbureau. Ná de benoeming van de wethouders is door het extern adviesbureau een persoonlijk risicoprofiel opgesteld: een preventief instrument dat een (kandidaat-)bestuurder de mogelijkheid biedt om zich een helder beeld te vormen van de eigen risico's en kwetsbaarheden, waarna hij/zij zelf kan beslissen over eventuele maatregelen. Niet meer te achterhalen is welke besluitvorming voorafgaand aan deze procedure ten grondslag heeft gelegen.

Tot voor kort had het ministerie van BZK een wetsvoorstel in voorbereiding om de risicoanalyse te verplichten. Op 15 november 2021 gaf minister Ollongren in een Kamerbrief (zie bijlage 1) aan dat dit niet gaat lukken vóór de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Op dit moment is er geen wettelijke basis voor de risicoanalyse integriteit voor kandidaat wethouders. Het ministerie stimuleert de burgemeesters echter wel om het gebruik van de risicoanalyse te bevorderen en verwijst naar de Handleiding Basisscan Integriteit (zie bijlage 2) die hier handvatten voor geeft.

Argumenten

1.1 en 1.2 en 1.3 Zo breed mogelijk risico's analyseren

Goed bestuur is integer bestuur. Elke integriteitskwestie doet afbreuk aan de geloofwaardigheid van het lokale openbaar bestuur. Lokale bestuurders, zoals wethouders, staan vaak midden in de lokale samenleving. Als bestuurder lopen ze daarmee ook risico. Het is goed om deze risico's vooraf te signaleren en door te spreken in plaats van af te wachten totdat zich een integriteitskwestie zich voordoet. Om het risico op integriteitskwesties zo klein mogelijk te maken wordt voorgesteld om niet alleen de wettelijke vereisten te analyseren in de risicoanalyse, maar ook persoonlijke aspecten, zoals nevenfuncties, netwerk en arbeidsverleden, financiële en functionele aspecten zoals schulden, investeringen en eigendom van vastgoed en persoonlijkheidsaspecten die een raakvlak hebben met integriteit, zoals de mate waarin iemand beïnvloedbaar is.

De volgende aspecten komen in de risicoscan aan de orde waarbij vooral de relevantie voor het vervullen van de wethouderspositie wordt beoordeeld alsmede mogelijke kwetsbaarheden.

Financiële/functionele aspecten:
- Financiële belangen en aandelenportefeuille
- Juridische belangen, zoals subsidie- of opdrachtrelaties met het openbaar bestuur
- Eigendom van vastgoed of gronden
- Schulden en betalingsrisico's (hiertoe wordt o.a. een BKR-uittreksel opgevraagd)
- Omgaan met vertrouwelijke informatie
- Bevoegdheden als bestuurder op basis van portefeuille en impact daarvan

Persoonlijke aspecten:
- Juistheid en volledigheid CV
- Strafrechtelijke en relevante juridische uitspraken uit het verleden, lopende juridische procedures
- Lidmaatschappen, bijvoorbeeld van verenigingen binnen de gemeente
- Nevenfuncties en -activiteiten
- Het netwerk van de kandidaat, inclusief directe familieleden
- Opleiding
- Arbeidsverleden, en eventuele onregelmatigheden die hierin plaatsvonden
- Verlofregeling of terugkeergarantie bij de huidige of een vorige werkgever
- Gedrag op sociale media, ook in het benaderen van inwoners en andere bestuurders
- Bestuurlijke ervaring

1.4 Taak van de burgemeester volgens de Gemeentewet

In de Handleiding Basisscan staat dat de verantwoordelijkheid voor de risicoanalyse van de kandidaat wethouders primair bij de gemeenteraad ligt en dat in de meeste gevallen de voorzitter van de raad wordt gemandateerd als opdrachtgever. Voorgesteld wordt de voorzitter van de raad te mandateren om toe te zien op de uitvoering van de risicoanalyse integriteit kandidaat wethouders en om voor de uitvoering van de risicoanalyse een extern adviesbureau in te schakelen. De burgemeester staat boven de partijen en heeft vanuit artikel 170 lid 2 van de Gemeentewet een taak in het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de gemeente.

1.5 Borging in het RvO

Door het vastleggen van de afspraken met betrekking tot de risicoanalyse integriteit van een kandidaat wethouder in het Reglement van Orde is de procedure geborgd en voor iedereen duidelijk en helder.
Dit is ook conform het advies van het ministerie van Binnenlandse Zaken zoals verwoord in de Handleiding basisscan integriteit voor kandidaat-bestuurders.

Kanttekeningen
Niet van toepassing

Financiële toelichting
De kosten voor een risicoanalyse integriteit kost ca. € 1.200,- per kandidaat wethouder. Het betreffen incidentele kosten die ten laste worden gebracht van het product Algemeen bestuur.

Publicatie voor bekendmaking
De raad heeft besloten bij kandidaat wethouders (voorafgaand aan de openbare voordracht) een risicoanalyse integriteit uit te laten voeren door een extern adviesbureau. De voorzitter van de raad is door de raad gemandateerd om toe te zien op de uitvoering van deze analyse. Bij de eerstvolgende herziening worden deze besluiten opgenomen en geborgd in het Reglement van Orde van de gemeenteraad.

Vervolg
- Na besluitvorming door de raad worden offertes aangevraagd bij twee externe adviesbureaus voor de uitvoering van de risicoanalyse.
- De burgemeester geeft opdracht aan een extern adviesbureau voor de uitvoering.
- De procedure screening wordt bekend gemaakt aan de nieuw gekozen leden van de gemeenteraad.
- De namen van kandidaat wethouders worden onder strikte geheimhouding bekend gemaakt aan de burgemeester. Daaraan voorafgaand worden de kandidaat wethouders geïnformeerd over (het proces van) de risicoanalyse.
- Het externe adviesbureau voert de risicoanalyse uit en stelt een concept rapport op.
- De kandidaat wethouder krijgt de mogelijkheid om te reageren op het concept rapport.
- Het externe adviesbureau stelt een definitief rapport op.
- De burgemeester ontvangt het definitieve rapport
- De burgemeester voert een gesprek met de kandidaat wethouder in aanwezigheid van het externe adviesbureau.
- De conclusies uit de voorgaande punten worden gedeeld met degene(n) die de betreffende wethouders kandidaat hebben voorgedragen.
- De kandidaat wethouders worden voorgedragen aan de gemeenteraad.
- De commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven ontvangt de conclusies van het onderzoek en deelt na afronding van haar werkzaamheden haar bevindingen met de gemeenteraad.
- De kandidaat wethouder wordt benoemd door de gemeenteraad en geïnstalleerd.

Het presidium van de gemeenteraad van Ooststellingwerf.

Bijlagen
1. Kamerbrief 15 november 2021 over wetsvoorstel bevorderen integriteit en functioneren decentraal-bestuur
2. Handleiding basisscan integriteit voor kandidaat-bestuurders 2019 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Geheime stukken
-